

Kristine De Mulder: 'Als een land een groot pr-platform krijgt in het centrum van Europa, wil het zijn beste beentje voorzetten.'

(Foto: Jean-Pierre Stoop)

'Het mag geen Disney worden, maar het moet wel aantrekkelijk zijn én inhoud hebben'

Kristine De Mulder, directeur-generaal van Europalia, ontvangt deze herfst Rusland

(tijd) - Begin oktober is het weer zover: dan barst een orkaan los van 20 tentoonstellingen, 120 concerten, 250 theater-, dans- en filmvoorstellingen en literaire evenementen. Europalia Rusland knoopt weer aan bij de traditie van grote najaarsevenementen, met een budget van grofweg 12 miljoen euro. De drijfkracht achter die culturele stroomstoot is Kristine De Mulder, sinds twee seizoenen directeur-generaal van Europalia Internationaal. De binnenhuisarchitecte en archeologe is daarmee na een omzwing in de wereld terug thuis in de cultuurwereld. 'Ik amuseer me, maar soms is het hard knokken.'

Kristine De Mulder is sinds vier jaar directeur-generaal van Europalia International. Dat cultuurfestival staat vanaf 3 oktober in het teken van het gastland Rusland.

Voordien werkte de (geboren en getogen) Brusselse al mee aan Europalia België, Griekenland en Bulgarije. Ze studeerde binnenhuisarchitectuur aan Sint Lukas Brussel en kunstgeschiedenis en archeologie aan de VUB. Ze deed onder meer opgravingen in Libanon, schreef scenario's voor de VRT en was communicatieverantwoordelijke van Royal Belge/AXA. Die ervaring in de wereld kan De Mulder nu goed gebruiken bij haar terugkeer naar haar eerste liefde: de wereld.

Op onze vraag of alles klaar is voor de grote opening van Europalia Rusland, lacht Kristine De Mulder. 'Het is nooit af. Mijn motto is: er kan altijd nog een kers op de taart. Mijn medewerkers verwachten zich daaraan. Zelfs een uurtje voor de opening kan die kers er nog altijd op. En nu komen ze er zelf mee aandraagen. Want ik vind dat als je iets doet, je het goed moet doen.'

Dat is niet vanzelfsprekend in een organisatie als Europalia, met alle achterhoedegevechten.

Kristine De Mulder: 'Europalia is nooit een zacht kabbelen beekje. Er zijn crisismomenten, er is vaak geen geld, soms moet je plots met iemand anders onderhandelen. Komen er geen kisten met kaviaar en wodka toe in plaats van met kunstwerken? Er is altijd wel iets. Maar als je

dat een paar keer hebt meegeemaakt, weet je dat het uiteindelijk wel goed komt.'

Komt het altijd goed?

De Mulder: 'Ik amuseer me, maar soms is het hard knokken. Europalia is geen kunstenfestival. Europalia is - als festival - het resultaat van een akkoord tussen twee landen. En zo'n akkoord tussen ministeries van Cultuur of Buitenlandse Zaken, dus tussen politici, is niet altijd gemakkelijk. Maar de programmatie is volledig apolitiek, hoewel het geven en nemen blijft.'

Is cultuur hier geen kruiwagen voor politiek?

De Mulder: 'Kijk, als een land een groot pr-platform krijgt in het centrum van Europa, wil het zijn beste beentje voorzetten. Daar is niets verkeerd mee. Voor mij is Europalia een middel om - via cultuur - een land aan een breed publiek voor te stellen. Het gevaar bestaat dat dingen worden opgedrongen en dat is mischien vroeger wel het geval geweest. Maar er gaan twee jaar onderhandelingen aan vooraf en wij proberen het gastland ook duidelijk te maken dat een plaatselijke schilder - hoe verdienstelijk ook - hier geen weerklank zal vinden. Het moet begrijpelijk, instructief en interessant zijn. En er moet volk naartoe komen.'

Zijn er dan geen 'culturele' belangenverschillen?

De Mulder: 'De Russen wilden een tentoonstelling over de Hunnen, waar wij nogal huiverachtig tegenover stonden. Ze hielden

eraan en dus komt die expo er, maar dan in een ruimer kader. Moskou en Sint-Petersburg zijn belangrijke cultuurcentra, maar wij wilden de uitgebreidheid, de variatie van het land tonen. Dus komt bijvoorbeeld ook het orkest van de Oeral. Wat ze niet begrepen, was waarom wij absoluut stonden op een tentoonstelling over 'De Trans-Siberië Express'. Een tentoonstelling over een trein! Maar het gaat over zoveel meer: over het multi-etnische, over al die godsdiensten in dat uitgestrekte land, over de schrijvers die her en der woonden, over de geschiedenis in en van die federatie, maar ook over de Belgen die toen investeerden in dat land.'

Is er iets veranderd in het opzet van Europalia?

De Mulder: 'Weinig aan de formule. De tentoonstellingen zijn wel met één maand verlengd: vier maanden in de plaats van drie. De reden is puur financieel. De opbouw van een grote expositie kost al gauw een paar honderdduizend euro, en dat zonder bewaking, catalogus, transport, wetenschappelijk onderzoek, enzovoort. Na afloop wordt dat gewoon afgebroken. Maar het moet wel goed zijn, want het publiek verwacht een mooie mischien-scène: de beeldcultuur waarin we leven heeft ook een weer-slag op tentoonstellingen. En dus is het de uitdaging een goed evenwicht te vinden. Het mag geen Disney worden, maar het moet wel aantrekkelijk zijn én inhoud hebben.'

Tentoonstellingen zijn uw stokpaardje.

De Mulder: 'Voor Europalia België in 1980 was ik zowat het manasje-van-alles. Voor Europalia Griekenland 1982 hielp ik Robert De Smet als assistente voor de tentoonstellingen. Om voor Europalia Bulgarije 2002 opnieuw mijn rentree te doen bij de tentoonstellingen.'

En daartussen was er uw intermezzo in het bedrijfsleven.

De Mulder: 'Ach, ik heb zoveel

gedaan in mijn leven. Om te overleven, maar ook omdat ik zeven levens wil hebben. Maar die zogenaamde tussenfase in het bedrijfsleven zijn toch 15 gelukkige jaren geweest. Werken voor een van de grote financiële instellingen was een verrijkende ervaring.'

'Maar uiteindelijk ben ik teruggekeerd naar mijn oude liefde. Ik studeerde binnenhuisarchitectuur aan Sint Lukas in Brussel, maar ik vond dat ik niet 'la patte' had. Een architect moet zijn potlood dermate kunnen hanteren, dat hij in één pen-trek onmiddellijk een sprekende schets op papier kan zetten. En dat had ik niet. Dus ben ik kunstgeschiedenis en archeologie gaan studeren. Vervolgens werd ik assistente aan de VUB, tijdens de zomer deden we dan twee maanden archeologisch veldwerk.'

Is archeologie wel boeiend voor iemand voor wie 24 uur in een dag te weinig zijn?

De Mulder: 'Ja, 't is mij te traag. Ik word zenuwachtig omdat je iets schrijft en die wetenschappelijke bevindingen pas drie of vier jaar later worden gepubliceerd, wanneer er al weer nieuwe ontdekkingen zijn. Maar toch was het een erg leerrijke tijd, met een ander ritme, een andere cultuur. De clash van culturen soms, zoals wanneer we op een kinderbegraafplaats uit het eerste millennium voor onze tijdrekening stuitten en er een kinderlijkje met bijbehorende juwelen en vaatwerk opdelfden. Voor ons was dat een wetenschappelijke vondst, voor de plaatselijke bevolking was dat erg emotioneel.'

U werkte vooral in het Midden-Oosten.

De Mulder: 'In Libanon in de periode 1978-81. Ik ben mijn man, Eric Gubel, gevolgd, die gespecialiseerd is in de Fenicische cultuur. Hij is conservator bij de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis in het Jubelpark in Brussel. En in het weekend gingen we naar Beiroet en Damascus. Dat moest via 21 controleposten, want het was de tijd van de Falangisten, van 'Le Liban Libre', en dus niet ongevaarlijk. Maar het heeft me de kracht gegeven om de rest van mijn leven een zekere relative-ringszin te koesteren en te beseffen dat niet alles geschoeid is op de leest die je hier kent.'

De burgeroorlog ginds maakte een einde aan het avontuur.

De Mulder: 'In 1983 werd ik cultureel adviseur voor de aankoop van kunstwerken bij Royal Belge, later AXA. Maar het culturele vertier van personeel en gepensioneerden was mij te beperkt, en na een cyclus marketing bij het INSEAD in Parijs kreeg ik de verantwoordelijkheid voor interne en externe communicatie.'

Kunt u die ervaring nu nog gebruiken?

De Mulder: 'Absoluut. Ik heb er een groot budget - zowat 12,5 miljoen euro - leren beheren. Ik heb er managementtechnieken geleerd en een zekere 'rigueur' of gestrengheid. Wat je doet, moet je goed doen, anders doe je het niet. En je moet de resultaten bewijzen. Nu nog tracht ik resultaten van Europalia te meten. Maar ik heb er vooral geleerd een

team te coachen, een ploeg te animeren. Mensen warm maken voor een missie. Ook bij Europalia vind ik het belangrijk dat de mensen met wie ik werk, zich heel goed voelen. Dat er niets blijft 'zweren', dat conflicten worden uitgesproken. Er is een verregaande democratie in de besluitvorming. Iedereen moet zijn zeg hebben. Dat kost veel tijd en energie, en ik ben constant alert voor de menselijke factor in het werk. Het gaat om jobs met veel creativiteit, die niet aan uren zijn gebonden. En dan moet je mensen valoriseren. We werken nu bij Europalia met veel minder mensen: in de jaren 90 waren dat er 40 à 45, nu zitten we op kruissnelheid met een twintigtal mensen. Dat is een klein basisploegje dat keihard werkt. Anders krijg je zo'n project op amper twee jaar niet voor elkaar.'

Het programma van Europalia zit wel bijzonder vol.

De Mulder: 'Die extra maand zal al iets helpen. Maar voor mij blijft de grote uitdaging zoveel mogelijk uitingen van een land weer te geven. Er zijn heel wat festivalletjes en Europalia is de moeder daarvan, vooral door de uitgestrektheid, ook door de deelname van alle gemeenschappen. En dat is niet meer zo vanzelfsprekend. Voor mij blijft de hoofdbedoeling om te begrijpen wat de raakpunten, maar ook wat de verschillen zijn. Via contrasten kan je soms beter begrijpen wat er hier gebeurt. Een voorbeeld: een grote tentoonstelling toont de avant-garde van de eerste decennia van de 20ste eeuw. Maar dat ontstaan van de abstracte kunst vind je ook terug in onze streken. En zo - via tentoonstellingen en gelijknissen - begrijp je ook waarom mensen op bepaalde dingen reageren. Dat is ook de verantwoordelijkheid van de bijzondere KMO die Europalia voor mij is.'

Stéphane MEYS

Europalia Rusland, van 3 oktober 2005 tot 21 februari 2006. Informatie: www.europalia.be, 02/507.85.95